

IGAZGATÓI BESZÁMOLÓ

BME TTK MATEMATIKA INTÉZET (MI)

Dr. Moson Péter

Dékáni megbízás alapján 2012. július 1-je és 2012. december 31-e között a BME TTK Matematika Intézet igazgatója vagyok. Jelen beszámolómban ismertetem az adott időszak legfontosabb történéseit. Hangsúlyozom, hogy a leírtak az egész intézet, és különösen annak vezetése (tanszékvezetők, igazgatóhelyettesek), illetve a Dékáni Hivatal munkáján alapulnak. Néhány esetben meg is nevezem az érintetteket, előre elnézést kérek, ha valakiről megfeledeztem volna. Az anyag 3 részből áll. Ezek: (i) Rövid összefoglaló, (ii) Munkatervemben megfogalmazottak megvalósulása, (iii) Részletesebb ismertetés az előre nem várt eseményekről.

Rövid összefoglaló

Az eredeti tervek („A féléves megbízás ideje alatt az igazgató feladata biztosítani az MI „normális” működését, folytatni a megkezdett fejlesztéseket, részt venni az igazgatói állás végleges betöltéséért folyó tevékenységben, illetve új kezdeményezéseket előkészíteni, beindítani.”) megvalósultak. Csak néhány fontosabb elem: az intézet rendben működött, elkészült, átadásra, „belakásra” került a H. épület VI. emeleti új tantermeiből, oktatói szobákból álló blokk, mind belső, mind külső munkatársakkal folyt az igazgatói pályázat előkészítése, a több új kezdeményezés közül a 2013. őszén induló angol nyelvű mesterképzést emelném ki.

Sajnálatosan több váratlan esemény is bekövetkezett. Kiemelendő a 2012. év végi zárolás, illetve a költségvetési támogatás várható jelentős (20%) csökkenése a 2013. naptári évben. Az előbbit csak nagy nehézségek árán tudta kezelni az intézet (az alapbőven kívül minden személyi kifizetés megszüntetése, vagy csökkentése – beleértve a külsős munkatársakét is). Kötelességem jelezni, hogy amennyiben a jövő évi előrejelzések megvalósulnak, azt a Matematika Intézet jelenlegi állapotában véleményem szerint NEM tudja kezelni. Ez azonban nem a jelen beszámoló tárgya.

Munkatervemben megfogalmazottak megvalósulása

Az alábbiakban röviden összehasonlítom az eredeti igazgatói munkatervben leírtakat a valóságban megtörténtekkel. Az eredeti szöveg változtatás nélkül olvasható Times New Roman betűtípussal, míg az értékelő megjegyzések **félkövér Arial** betűtípussal kerülnek beírásra.

BME TTK Matematika Intézet (MI). 2012. 2. félév. Igazgatói munkaterv

Bevezetés

PIPEK János dékán úr a TTK Ünnepi Kari Tanács ülésén bejelentette, hogy MOSON Pétert bízta meg a TTK Matematika Intézet vezetésével ½ évre (2012. év második féléve). Jelen dokumentum rövid helyzetértékelést tartalmaz (GYÖRFI László MI igazgató a TTK Kari Tanács által elfogadott beszámolója figyelembe vételével) az intézet tevékenységének fő elemeiről, illetve feladatokat fogalmaz meg az adott időszakra. Mostani elkészítésének célja, hogy egyeztetését, megvitatását követően 2012. szeptemberében haladéktalanul megkezdődhessen a véglegesített változat végrehajtása. A dokumentumban foglaltakkal a TTK MI Tanszékvezetők Tanácsa 2012. június 20-i ülésén egyetértett. Az anyagot eljuttatjuk

a Matematika Intézet minden munkatársának 2012. július elején. 2012. szeptember 4-én (kedden) 16 óra kezdettel Intézeti Oktatói-kutatói Értekezletet tartunk.

Megtörtént mind az anyag eljuttatása, mind széleskörű megvitatása, beleértve az Oktatói-kutatói Értekezletet.

Általános megállapítások

A féléves megbízatás ideje alatt az igazgató feladata biztosítani az MI „normális” működését, folytatni a megkezdett fejlesztéseket, részt venni az igazgatói állás végleges betöltéséért folyó tevékenységben, illetve új kezdeményezéseket előkészíteni, beindítani.¹

Oktatás

Helyzetértékelés. A Matematika Intézet oktatási teljesítménye mind mennyiségi (a TTK oktatásának kb. 2/3-a), mind minőségi (szép eredmények a tehetséggondozás, hallgatói tanulmányi versenyek, oktatók hallgatói véleményezése, tananyagfejlesztés, felzárkóztatás, stb. terén) szempontból kiemelkedő.

Feladat meghatározás. Folytatni az eddigi tevékenységet. Elismerni a kiemelkedő munkát végzőket. Őszi időszak révén fokozott aktivitás az alap, mester szakjaink (matematikus, alkalmazott matematikus) népszerűsítésére kari összefogásban. Lépések néhány korábban megfogalmazott fejlesztés (intézeti módszertani központ létrehozása elsősorban a nagy létszámú átoktatás támogatására – **foglalkoztunk a kérdéssel, elindult egy ilyen témájú szeminárium (eddig GPK, VIK oktatók meghívásával, oktatási „igényeik” megismerésére, figyelembe vételére)**, a végzetek pályakövetése, alumni szervezet létrehozása) megvalósítása irányába. A matematikus mesterképzés 2013. őszén angol nyelven történő beindításának előkészítése a sztochasztika szakirányon. **Az angol nyelvű mesterszak (Sztochasztika, Pénzügy-matematika specializációk) meg fog indulni 2013. őszén. A hazai előkészületek jól haladnak (egyeztetés a TTK hallgatói Képviselettel, Felvételi tájékoztatóban meghirdetés, stb.), megkezdődtek a külföldre irányulók is: BME Bulletin-be megjelenésre felterjesztés, plakát, meghirdetés különböző hallgatói köröknek (tértízeses teljes, részképzésre érkezők, Erasmus és egyéb cserehallgatók, stb.).**

Kutatás

Helyzetértékelés. A Matematika Intézet kutatási teljesítménye megfelel az egyetemi átlagnak.

Feladat meghatározás. A BME kutatóegyetemi programnak megfelelően hangsúlyozni a téma jelentőségét. Átgondolni munkatársaink tudományos előmenetelét. Személyesen is részt vennék a tanszékenkénti áttekintésekben, szervezésben. Jól meghatározott célok (pl. nagydoktori disszertáció elkészítése, hazai, külföldi tudományos programokban pályázás) támogatási rendszerének kidolgozása (pl. kereset kiegészítés, sabbatical, órakedvezmény, stb.) az érintettek bevonásával. Ezek elkészültük után azonnal bevezetésre kerülhetnek. **Az áttekintés megtörtént. Néhány munkatársunk élt is a lehetőséggel (kiemelendő G. HORVÁTH Ákos és ILLÉS Tibor tanszékvezető urak felkészülése nagydoktori dolgozat benyújtására). Kidolgozásra került a „habilitált docens,” fogalma. E területen kiemelendő ILLÉS Tibor tanszékvezető úr tevékenysége. Nagyobb figyelmet fordítunk a pályázati tevékenységre, annak támogatására.**

Létesítmények

Helyzetértékelés. Az MI létesítmény helyzete megfelel a feladatainak, a munkatársak, az egyetemi vezetés (kampuszosítás) elvárásainak.

Feladat meghatározás. A H. épület 6. emeleti átalakítások folytatása, várható elkészültük után a terület „elfoglalása”. **Megvalósult. LÁZI Márta dékánhelyettes asszony nagyon sokat dolgozott a témán.** Nagyobb más új kezdeményezés nem indokolt.

¹ Ez utóbbi megkérdőjelezhető. Véleményem szerint a következő javaslatok „új” elemei nem korlátozzák a leendő igazgató jogkörét. Inkább hozzájárulhatnak az igazgatói pályázat sikeréhez.

Gazdálkodás

Helyzetértékelés. Az MI költségvetési támogatása a 2011. évig a TTK támogatásával együtt folyamatosan nőtt (3 évig ugyanakkora a karok között elosztott összegből), ezáltal lehetővé téve egy szerény ütemű fejlődést (pl. sok új docens kinevezése, felújítások). 2012. évben ez a folyamat megtorpant, nagyobb egyetemen belül elosztott összegből a TTK az előző évinél kevesebb támogatást kapott. Mindemellett LÁZI Márta TTK gazdasági dékánhelyettes asszonytól kapott tájékoztatás szerint rendelkezésre állnak a pénzügyi keretek az intézet szokásos működéséhez, illetve az ezen dokumentumban leírtak megvalósításához.

Sajátbevételeink sajnálatosan nagyon alacsony, szinte elhanyagolható a költségvetési támogatáshoz képest. E téren a TTK többi intézete (FI, NTI) az elmúlt években kiemelkedően jól szerepelt, elérték, meghaladták az egyetemi átlagot, a sajátbevételeik nagyobb a költségvetési támogatásuknál. Ez elsősorban sikeres pályázási tevékenységüknek köszönhető, ami például szolgálhat a Matematika Intézetnek is.

Feladat meghatározás. Rövidtávon (1/2 év) pénzügyileg működtetni az intézetet, illetve ezen dokumentumban más helyeken részletezett új programok pénzügyi fedezetét biztosítani. **A tervezettek bevezetésre kerültek. Sajnálatosan a zárolások megjelenésével részben vagy egészben vissza kellett vonnunk a pénzügyi támogatásokat. A gazdálkodás tekintetében jelentős munkát végzett WETT L. Ferenc gazdasági igazgatóhelyettes úr.**

Humán erőforrások

Helyzetértékelés. A Matematika Intézet munkatársi gárdája alkalmas feladatai ellátására, megfelel az egyetemi színvonalnak. Két terület (igazgató, egyetemi tanárok) azonban már tartósan problematikus.

Feladat meghatározás. Véleményem szerint pénzügyileg is ösztönözni kell vezetőinket, munkatársainkat. A tanszékvezetők javadalmazásának növelésére Rektor úr ez év elején javaslatot tett. Ezt a TTK eddig nem alkalmazta. Javasolom a tanszékvezetők rendszeres havi juttatásának megemelését 2012. július 1-től. Áttekintendő az adminisztratív munkatársak tevékenysége, indokolt esetben a bérek rendezése. **Mindkettő megvalósult. A zárolásokkal a tanszékvezetők kereset kiegészítését csökkenteni kellett.**

A továbbiak a két problémás kérdésre koncentrálnak.

- **Igazgató.** Átgondolni a különböző igazgatói modelleket (országos – világhírű tudós, jó menedzser – a sajátbevétel növekedés tekintetében is, egy kidolgozott rotációs rendszer pl. az MI tanszékvezetői-egyetemi tanári körből, stb.). Mindezekből persze akár több is igaz lehet. **A 3 potenciális belső igazgató jelöltnek (HORVÁTH Miklós, PETZ Dénes, SIMON Károly egyetemi tanárok) felajánlottam, hogy vegyenek részt aktívabban az MI irányításában. Ketten (Horváth, Simon) ezt elfogadták, csinálják is. Egyetlen külső jelölről tudok (DOMOKOS Gábor akadémikus, a „Gömböc” feltalálója). Vele – többek között - én is beszéltem. Jelenleg nem vállalta a pályázást. Itt is indokoltnak tartom a rendszeres havi juttatás megemelését. Ez 2013. január 1-vel kerülne bevezetésre.²**
- **Egyetemi tanár.** Már a kutatás részénél szerepel a belső munkatársak ösztönzése (beleértve anyagi eszközöket is). Amennyiben középtávon feltétlenül szükséges külső felvétele, akkor itt is egy előre rögzített többletfeladat rendszerrel tenném vonzóbbá magunkat. Ugyanezt elérhetővé tenném már meglévő egyetemi tanárainknak is.

Nemzetközi kapcsolatok

² Elkerülendő annak látszatát, hogy az átmeneti igazgató saját bérét emeli.

Helyzetértékelés. Az MI nemzetközi tevékenysége megfelel a BME jelenlegi gyakorlatának, azaz ez decentralizáltan kari, intézeti (leginkább az oktatás), tanszéki (leginkább a kutatás) keretek között folyik.

Feladat meghatározás. Az eddigi tevékenységek folytatása, növekedési-fejlesztési lehetőségeinek átgondolása (tértítéses idegen nyelvű képzés, pre-engineering képzés³, pénzügyi feltételek javítása, új kollégák bevonása, stb.). Ezen túl:

- Az MI felajánlhatná, hogy minden hallgatójának (amennyiben igényli) képzése alatt lehetővé tesz, támogat legalább egy külföldi tapasztalatszerzést. Ezt már az őszi hallgatói toborzásnál is használhatnánk. Érdemi többletköltséget nem jelentene (az egyetemi lehetőségek következetesebb kihasználása miatt). **Megtörtént, megjelent különböző tájékoztató anyagokban is.**
- Képzéseink angol nyelven akkreditálva vannak. Gyors döntést (2012. októberre legkésőbb) követően 2013. őszére meghirdetnénk legalább egy teljes „degree” angol nyelvű képzést.⁴ Intézeti szinten megteremtendő a nemzetközi kapcsolattartás / oktatás adminisztratív háttere. **Megtörtént (Stochastics, Financial Mathematics), SIMON Károly tanszékvezető úr meghatározó szerepet játszott az angol MSc témában. GYURKOVICS Éva igazgatóhelyettes asszony vezetésével nyitottunk a nemzetközi oktatási együttműködés témában is (Pozsonyi Műegyetem).**

Szervezeti keretek

Ez hosszabb helyzetértékelést kívánna. Most csak annyit javasolnék, hogy hasonlóan korábbi kari, egyetemi esetekhez, kerüljön kinevezésre a két eddigi igazgatóhelyettes (gazdasági, oktatási – akik személye nem változna) mellett egy stratégiai igazgatóhelyettes (elsősorban a vázolt új feladatokkal való foglalkozás céljából). **Megtörtént HORVÁTH Miklós tanszékvezető úr személyében.** Az igazgatóhelyettesek kereset kiegészítése egyezzen meg a tanszékvezetőkével. Az új kereset kiegészítések 2012. július 1-vel kerülnek bevezetésre. **Ez is megvalósult, de a zárolásokkal sajnos csökkentésre került.**

A munka hatékonyabbá tétele érdekében - fenntartva a szélesebb körű Tanszékvezetői (tanszékvezetők, igazgatóhelyettesek) Értekezletet - az igazgató és helyettesei rendszeresen találkoznának, heti rendszerességgel egymásnak is beszámolnának. **Maga a Tanszékvezetők Tanácsa (PIPEK János dékán úr részvételével) rendszeresen ülésezett, összesen 7 ilyen ülés volt az adott időszakban, ezek emlékeztetői a honlapon elérhetőek az MI minden munkatársának).** Ezen túl (különösen az utóbbi időszakban) egyéb összetételű vezetőségi ülésekből is sok volt.

Továbbképzés

Oktatói-kutatói állományuk igényei felméréndők (pl. egyetemi elvárás, hogy legyen mindenkinek honlapja, kari elvárás lehetne az idegen nyelven való előadói képesség, az oktatásunk, annak szervezésének módszerei nagyon heterogének - egy „minimális” szint elérése indokolt lenne). Ez alapján a megfelelő segítség, képzés, tanulmányút, szeminárium stb. biztosítása.

Alkalmazotti állományunkkal kapcsolatos elvárások felmérése, az esetlegesen szükséges továbbképzések biztosítása.

Itt említem, hogy ez ugyan nem volt tervbe véve, de felvételre került egy új munkatárs (MARTINÉ SIMON Edit, egyenlőre 3 hónap próbaidőre) az MI Titkárságára felsőfokú végzettséggel, gazdasági ismeretekkel, angol nyelvtudással.

³ Ennek egyetemen belüli pénzügyi elismerésének kezdeményezése, és ezzel párhuzamosan lépések a hallgatói létszámok növelése irányában.

⁴ Ez nyilván kockázatos, de magyar kormány szerint is e terület kitörési pont lehet a felsőoktatás számára. Itt helyzetelőnyben is vagyunk, lévén a magyar matematika jó hírű. Maga a tananyagfejlesztés várhatóan finanszírozható a TÁMOP 2. tananyag fejlesztési programból is.

Jelzem, hogy ezek nem jelentenének lényeges többletköltséget, lévén egyetemi szinten sok ilyen (mindeztidáig nem teljesen kihasznált) lehetőség van.

Úgy érzem, hogy vezetőink esetében is indokolt lenne a gyorsan változó országos, egyetemi szabályozás alaposabb ismerete. Ezt állandó témává tenném az Intézetigazgatói Értekezleten.

LÁZI Márta dékánhelyettes asszony sokat tett e téren (részben különböző írásos anyagaival, részben üléseken hozzászólásaival.).

VÉGSZÓ

Ezen dokumentum elsősorban az ösztönzés terén több, a mi karunkon eddig nem használt, elemet tartalmaz. A bevezetés anyagi fedezete rövidtávon rendelkezésre áll. Hosszú távon, reményeink szerint, következetes alkalmazás, számonkérés esetén meghozzák a fenntartáshoz szükséges eredményeket. Középtávon előfordulhat, hogy a TTK többi egységének „szolidaritására” is szükség lehet. Ez több oldalról is indokolható (a Kar létérdeke egy fenntarthatóan működő Matematika Intézet, korábban-jelenleg az MI szolidáris, stb.). **Hivatkozással a „Rövid összefoglaló” utolsó előtti mondatára erre a szolidaritásra várhatóan szükség lesz.**

Budapest, 2012. június 21.

Összeállította Moson Péter

Részletesebb ismertetés az előre nem várt eseményekről

Néhány örvendetes eseménnyel kezdeném címszavakban:

- Új Operációkutatás szakirányú továbbképzési szak indul 2013-ban. A folyamat jól halad (a Kari Tanács elfogadta, Rektori Tanács tárgyalta, stb.).
- A vezető budapesti egyetemek matematika intézetei közötti együttműködési kezdeményezése doktori iskolák (esetleg mesterképzések) terén (a berlini közös doktori programok mintájára). RÓNYAI Lajos akadémikus, tanszékvezető úr vetette fel, foglalkozik a témával.

Néhány további esemény

- A BME Humánpolitikai Szabályzata értelmében az MI gazdasági ügyeivel (többek között) foglalkozó SÓFALVI Anikó munkatársnő nyugdíjba vonulása miatt 2012. szeptemberében felmentésre került a munkavégzés alól. A kérdéskör hosszas (kb. 2 hónapig tartó) viták után oldódott meg. Ez okozta, hogy az új kolléganő (MARTINÉ SIMON Edit) felvétele elhúzódott, 2012. novemberében valósult csak meg.
- Vitákat váltott ki a H. épület VI. emeleti oktatói, doktoranduszi szobák elosztása. Ez szerencsésen, minden érdekelt megalégedésével zárult.
- Nagyon magasra (az elvonalásokat kezelhetlenné téve) megnőtt az őszi szemeszterben óraadók száma a korábbi takarékosági intézkedések ellenére (pl. a matematikus képzés egyes tárgyai csak két évente kerülnek meghirdetésre). Megkezdődött a problémakör újabb vizsgálata GYURKOVICS Éva igazgatóhelyettes asszony vezetésével.

Külön ismertetem a ZÁROLÁSOK következményeit. Viták után az MI végül az alábbi dokumentumot, intézkedési tervet fogadta el.

„Kedves Munkatársaink!

Sajnálattal, megértésüket kérve tájékoztatunk mindenkit az alábbiakról.

A BME Matematika Intézet Tanszékvezetők Tanácsa egyetért abban, hogy

- a 2012. évben egyetemünket érintő költségvetési elvonás, és az arra reagáló 13/2012. Rektori Utasítás (a kari oldal éves költségvetése 7%-kal való csökkentése),
- a 2013. évre várható további megszorítások (a felsőoktatás állami költségvetési támogatása 15%-os csökkenése),
- a TTK, a Matematika Intézet likviditásának fenntartása,
- szolidaritás az egyetem, a kar többi egységével

miatt a Matematika Intézet az alábbi kényszerintézkedéseket teszi

- nem kerülnek kifizetésre a megígért, tervezett Széchenyi Pihenő Kártyára történő pénz átutalások (munkatársanként járulékokkal kb. 100.000 HUF),
- minden a költségvetési támogatáshoz kapcsolódó, nem az alapbért érintő bérjellegű kifizetés (kereset kiegészítések, óradíjak, 0. zh, bevezető matematika oktatás, stb.) kb. 20%-os (tételenként maximum 33%) csökkentésre kerül.⁵

Budapest, 2012. november 10.

A BME Matematika Intézet vezetése nevében

Moson Péter igazgató
MI

Rónyai Lajos tanszékvezető
Algebra Tanszék

Horváth Miklós tanszékvezető
Analízis Tanszék

Illés Tibor tanszékvezető
Differenciálegyenletek Tanszék

Simon Károly tanszékvezető
Sztochasztika Tanszék

Budapest, 2012. december 5.

⁵ Magyarázatul emlékeztetünk arra, hogy a BME Matematika Intézet (MI) költségvetésének döntő részét (kb. 90%) a bérjellegű kifizetésekre fordítjuk. Az említett 7%-os zárolás (az egész TTK tekintetében több, mint 70 millió HUF, ebből kb. 33 millió HUF jut a Matematika Intézetre) az MI-re eső része kb. 1 hónapos teljes bérkeretünknek felel meg. Ezt kellene az év kevesebb mint 2 hónapja alatt kigazdálkodni.

A BME egyes szervezeti egységei a felsoroltaknál sokkal drasztikusabb döntésekkel (pl. munkatársak fizetés nélküli szabadságra küldése) oldják meg a kérdést.

Sajnálattal utalunk arra, hogy a jövő évre a kari oldalon minimum 20%-ra várható a költségvetési támogatás csökkenése (mivel a nem kari oldal egyes tételei, pl. fűtés, nem csökkenthetőek arányosan).